

Relaties Agrofood

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
info@brabant.nl
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Onderwerp

Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2016-2020 (UBA 2016-2020)

Datum

19 april 2016

Ons kenmerk

C2186277/3937345

Uw kenmerk

–

Contactpersoon

G.T.J. (Gerard) ter Hart

Telefoon

(073) 680 84 21

Email

gthart@brabant.nl

Bijlage(n)

1

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij ontvangt u de op 19 april 2016 door ons vastgestelde Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2016-2020 (UBA 2016-2020), waarin onder andere het Bestuursakkoord 2015 – 2019 is verwerkt.

In deze actualisatie hebben we verwoord waar de transitie naar een duurzame en slimme agrofoodregio toe moet leiden en bij welke projecten we als provincie een rol spelen. Deze projecten voeren we praktisch altijd samen met anderen uit.

Op 2 februari 2016 hebben wij de consultatieversie van deze actualisatie vastgesteld. Hoewel er geen sprake was van een “formele inspraak” hebben wij onze partners uitgenodigd hun reactie op de consultatieversie kenbaar te maken. Hierop is door meerdere partners gereageerd.

Deze reacties hebben, samen met het door ons gevraagde advies aan BrabantAdvies, de input gevormd voor een beschouwing van coördinerend gedeputeerde Anne-Marie Spierings op de transitie-opgave waarvoor wij met elkaar aan de lat staan en wat dat van ons allen vraagt. Deze beschouwing is als nawoord aan de UBA toegevoegd.

Zonder in detail op de toegezonden reacties in te gaan, willen wij toch graag een nadere toelichting geven op enkele aandachtspunten die door verschillende partners zijn ingebracht.

Deze aandachtspunten en de wijze waarop deze in de UBA zijn verwerkt, kunt u terugvinden in onderstaand overzicht. Eerst is per onderwerp een samenvatting van de reacties gegeven waarna het antwoord volgt.

- *Aandachtspunt: innovatie*

Er wordt een brede oproep gedaan om te sturen op (systeem)innovatie (van lineair naar circulair, niet alleen binnen de keten van grond tot mond maar binnen het ecosysteem), cross overs en allianties met andere (top)sectoren en technologieën binnen en buiten de keten (high tech, lifescience etc). Ook wordt aandacht gevraagd voor samenwerking met onderwijs, onderzoek en de sector, ook internationaal. Bij systeeminnovaties horen ook nieuwe houderijsystemen,

inclusief mestverwaarding. Daarnaast wordt opgeroepen om niet alleen aandacht te hebben voor de primaire sector, maar ook voor de rest van de keten, voor bijvoorbeeld biobased industry en insectenteelt. Sociale en financiële innovaties horen hier nadrukkelijk bij. De provincie wordt gevraagd ontwikkelruimte te bieden en innovatieve projecten te ondersteunen.

Datum

19 april 2016

Ons kenmerk

C2186277/3937345

Antwoord:

Innovatie is een belangrijke sleutel in vernieuwing. Om de impact van innovaties te vergroten zetten wij in op het sluiten van nieuwe strategische allianties, waaronder die met onderwijs- en onderzoeksinstellingen. In drie van de zes UBA-pijlers speelt innovatie deze sleutelrol. Daarbij gaat het om zowel technische, organisatorische, financiële als sociale innovaties. Wij vullen die strategische allianties in door partijen onderling te verbinden, door deskundigheid te leveren, en ook via financiële bijdragen waar dat nodig en gepast is. Hierbij zal onze aandacht steeds meer verschuiven naar systeeminnovaties. Dit is precies waarom we onze stip op de horizon hebben geformuleerd. We stimuleren systeeminnovaties specifiek via de projecten "toekomstbedrijven" en "landbouwinnovatiecampus" (paragraaf 3.2.4). Bij andere instrumenten, zoals de makel- en schakelwerkzaamheden, de agrofoodpluim en het LIB proberen we ook steeds meer hierop te selecteren. Vanuit de pijler Heldere kaders kunnen we experimenteeruimte bieden, wanneer een innovatief project (nog) niet past in onze huidige beleidskaders.

- *Aandachtspunt: stoppers*

Met betrekking tot de primaire sector wordt gevraagd om perspectief te bieden voor stoppers, het omschakelen naar bv een agro-ecologische bedrijfsvoering mogelijk te maken, belemmeringen voor stoppers weg te nemen en een instrumentenkoffer te ontwikkelen.

Antwoord:

Wij willen samen met brancheorganisaties, banken, gemeenten, ngo's en andere stakeholders een perspectief ontwikkelen voor ondernemers die overwegen met hun bedrijf te stoppen of om te schakelen. Wij starten met de varkenssector (paragraaf 3.1.1), maar willen waar nodig en kansrijk deze aanpak verbreden naar andere sectoren. Hier zien we ruimte ontstaan voor jonge boeren en intreders.

- *Aandachtspunt: gebiedsgerichte aanpak*

Diverse partners doen een oproep om via een gebiedsgerichte aanpak te werken aan een vitaal platteland, waarbij natuur, water, bodem en vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) integraal worden meegenomen. Hiervoor is ook omgevingsbewust handelen van de overheden nodig, waarbij gewenste ontwikkelingen actief worden gesteund en ongewenste ontwikkelingen worden tegengaan.

Antwoord:

Om te komen tot een toekomstbestendig buitengebied, is een gebiedsgerichte aanpak nodig waarbij alle bewoners van het gebied een sleutelrol vervullen. De gemeente en provincie vervullen hierbij een faciliterende rol. In paragraaf 3.2.3 zijn twee projecten hiervoor opgenomen.

- *Aandachtspunt: plantaardige sector*

Het belang van de plantaardige sector wordt onderstreept, ook voor de bodemkwaliteit.

Antwoord:

De plantaardige sector speelt een belangrijke rol bij de transitie naar een duurzame en slimme agrofoodregio en het verbeteren van de kwaliteit van de bodem. Samen met onze partners zullen we in 2016 een uitvoeringsprogramma hiervoor opstellen (paragraaf 3.2.5), waarbij we ook de verbinding leggen met het PMWP en de bijbehorende uitvoeringsagenda

- *Aandachtspunt: beperkte rol provincie*

De transitie wordt gerealiseerd door de sector en ketenpartners. De rol van de provincie is beperkt. Een goede onderlinge samenwerking is belangrijk.

Antwoord:

De provincie ziet voor zichzelf in het transitieproces vooral een verbindende, faciliterende en stimulerende rol. Vrijwel alle projecten die zijn opgenomen in de UBA, voeren we samen met partners uit.

- *Aandachtspunt: regionaal maatwerk*

Partners vragen respect te hebben voor regionale en lokale verschillen, regionale ambities en partnerships (vanuit triple/quadruple helix). Dit vraagt om afstemming tussen het provinciale en regionale instrumentarium en maximaal maatwerk.

Antwoord:

De regionale (en soms zelf lokale) verschillen binnen de provincie Noord-Brabant zijn groot. Deze vragen om een maatwerkaanpak. Diverse regio's en gemeenten zijn een eigen visie en aanpak aan het ontwikkelen, waarbij wordt gezocht naar ontwikkelruimte voor innovatieve en duurzame initiatieven en tegelijkertijd naar verbetering van het woon- en leefklimaat van de burgers. De provincie ondersteunt deze regionale aanpak, zolang zij bijdraagt aan het realiseren van de in de UBA geformuleerde stip op de horizon.

- *Aandachtspunt: gezondheid*

Aandacht wordt gevraagd voor een One-health aanpak, onderzoek naar de relatie tussen veehouderij en gezondheid en de heersende maatschappelijke onrust rond dit thema.

Antwoord:

Gezondheid is een belangrijk en actueel thema, daarom is het ook een aparte pijler. De provincie zet in op gezonde voeding, een gezonde leefomgeving, dierenwelzijn, kennis en onderzoek met betrekking tot gezondheid en een One-health aanpak. Projecten hierover zijn opgenomen in de pijlers Heldere Kaders (BZV), Gezondheid en Innovatie.

Datum

19 april 2016

Ons kenmerk

C2186277/3937345

- *Aandachtspunt: human capital*

Er wordt aandacht gevraagd voor de betrokkenheid en vernieuwing van het onderwijs, de human capital agenda. Welke beroepen, talenten en vaardigheden zijn nodig voor de transitie?

Antwoord:

Vanuit de pijlers Innovatie en Verbinden en aanjagen zijn we met onze onderwijspartners in gesprek over gezamenlijke projecten en Minors en de aanpassing van het curriculum.

- *Aandachtspunt: consument*

Rol van de consument wordt door diverse partners onderstreept. Verbinding met de samenleving is nodig. Dit vraagt om een sociaal maatschappelijke benadering.

Antwoord:

De consument speelt een belangrijke rol in het transitieproces, maar is moeilijk te beïnvloeden. De pijler Verbinden en aanjagen bevat diverse projecten die inzetten op bewustwording bij de consument. Ook de website en community FoodUpBrabant zal naar verwachting veel Brabanders bereiken.

- *Aandachtspunt: overlast*

Balans is nodig tussen innovatie en aanpakken overlast/achterblijvers. Het aanpakken en voorkomen van overlast vraagt om omgevingsbewust handelen.

Antwoord:

De provincie onderkent dat er nog altijd situaties in Brabant bestaan, waar sprake is van (soms legale) overlast. Via de pijler Overlast aanpakken werken we aan het saneren van knelpunten en het voorkomen van nieuwe probleemsituaties. Via de pijler heldere Kaders ondersteunen we dit waar nodig met beleid en/of regelingen.

- *Aandachtspunt: afzetmarkt*

De vraag wordt gesteld of de provincie in haar aanpak focust op de wereldmarkt, de Noordwest Europese markt of regionale markt?

Antwoord:

De noodzakelijke transitie kan alleen plaatsvinden als de gehele keten in samenhang verandert, daarbij leggen we de focus op Noordwest-Europese schaal. Daarbinnen zien wij zowel ruimte voor grote high tech bedrijven van haast industriële omvang, als kleinere bedrijven die meer gericht zijn op de regionale afzetmarkt. Wel zijn en zullen er in Brabant bedrijven en sectoren blijven die hun afzet op de wereldmarkt vinden.

Datum

19 april 2016

Ons kenmerk

C2186277/3937345

- *Aandachtspunt: monitoring*

De oproep wordt gedaan om ambities resultaatgericht, haalbaar en meetbaar te formuleren en te monitoren in hoeverre we voldoende voortgang boeken.

Antwoord:

De transitie naar een duurzame en slimme agrofoodregio is een complex en tijdrovend proces, dat vraagt om nieuwe werkwijzen en nieuwe strategische allianties. De voortgang van een dergelijke transitie is niet eenvoudig te monitoren. De meer traditionele indicatoren zoals ammoniak, fosfaat, nitraat, fijnstof en geur zijn hierbij verre van toereikend. In paragraaf 4.4 van de UBA hebben we een aangepaste tekst opgenomen, waarmee we een aanzet geven tot een vernieuwende aanpak om de voortgang van de transitie waarneembaar te maken. Een verdere uitwerking hiervan willen we samen met onze partners oppakken.

Tot slot.

Graag blijven we met u in gesprek over de wijze waarop we gezamenlijk een duurzame, slimme en economisch gezonde agrofoodsector in Brabant kunnen realiseren.

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. ir. A.M. Burger

Datum

19 april 2016

Ons kenmerk

C2186277/3937345